

Книженко О.О.

*Національна академія
прокуратури України,
професор кафедри
кримінального права,
кримінології та кримінально-
виконавчого права, д.ю.н.,*

**професор
Крайник Г.С.**

*к. ю. н., науковий
співробітник лабораторії
дослідження правових
проблем запобігання та
протидії корупції Науково-
дослідного інституту
вивчення проблем
злочинності імені академіка
В.В. Сташиса НАПрН
України*

Knyzhenko O.O.

*The National Academy of
Prosecution of Ukraine,
professor of criminal law,
criminology and penal
law chair, Doctor of Law,
Professor*

Krainyk H.S.

*Researcher of Laboratory
study of legal issues
preventing and combating
corruption Scientific Research
Institute for the Study of
Crime problems named after
academician V. V. Stashis
NALS of Ukraine*

ЩОДО ВНЕСКУ ВАСИЛЯ ЯКОВИЧА ТАЦІЯ У ДОСЛІДЖЕННЯ ОБ'ЄКТА ЗЛОЧИНУ

Учення про об'єкт злочину є одним із найважливіших питань доктрини кримінального права, оскільки від з'ясування сутності об'єкта злочину та визначення його поняття залежить правильне розв'язання багатьох проблем кримінально-правової охорони. Будучи системоутворюючим елементом складу злочину, об'єкт дозволяє розкрити соціальну сутність злочину [1, с. 171]; завдяки об'єкту злочину можна визначити місце злочину в Особливій частині КК України; його з'ясування сприяє розв'язанню проблем кваліфікації, відмежування від суміжних злочинів [2, с. 9].

Ще у 20-х роках ХХ століття була висловлена точка зору, що об'єкт злочину – суспільні відносини, яка згодом була сприйнята більшістю вчених стала й зараз є пануючою у науці вітчизняного кримінального права. Теорія об'єкту злочину була суттєво удосконалена та доповнена вітчиз-

няними науковцями, у тому числі ученими Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

У 1938 році професор Володимир Дмитрович Меньшагін запропонував поділ об'єктів «за вертикаллю» на загальний, родовий та безпосередній.

Значний внесок у розробку проблем об'єкта злочину внесли вчені Харківського юридичного інституту (на даний час – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого) доцент Давид Натанович Розенберг, котрий у 1948 р. запропонував поділ безпосередніх об'єктів на основний і додаткові (класифікація «за горизонталлю») та професор Іван Миколайович Даньшин, котрий у 1965 році запропонував класифікацію додаткових безпосередніх об'єктів на обов'язкові та факультативні.

Дослідженню питання стосовно розуміння об'єкта злочину та обґрунтування того, що саме суспільні відносини є об'єктом злочину були присвячені монографічні дослідження Б. С. Нікіфорова [3], В. К. Глістіна [4], М. Й. Коржанського [5] та інших учених.

З 1969 року Василь Якович Тацій суттєво розвинув наукове учення про суспільні відносини як об'єкт злочину [6; 7; 8 та ін.].

Відштовхуючись від філософських категорій загального, особливого та конкретного, він довів існування загального об'єкта кримінально-правової охорони, показавши, що ним є вся сукупність суспільних відносин, поставлених під охорону кримінального закону. У багатьох наукових працях В. Я. Тація розкривається значення загального об'єкта для визначення соціально-політичної сутності злочину, ступеня суспільної небезпечності різних злочинів, відмежування злочинів від незлочинної поведінки. Обґрунтовується, що загальний об'єкт складається з низки родових [6-24].

В. Я. Тацій ретельно дослідив і детально описав родовий об'єкт злочину. Так, учений родовий об'єкт злочину визначає як певне коло тотожних чи однорідних взаємопов'язаних суспільних відносин, що повинні охоронятися внаслідок цього єдиним комплексом взаємопов'язаних кримінально-правових норм [23, с. 105]. Родовий об'єкт злочину має передусім значення для законодавця під час кодифікації норм кримінального права [25, с. 31, 32].

Проаналізувавши розділи Особливої частини Кримінального кодексу України, які містять статті про відповідальність за злочини з різними родовими об'єктами (які окремі автори називали видовими), він довів, що структура Особливої частини повинна будуватися виключно за принципом родового об'єкта злочинного посягання. Наукові пропозиції В. Я.

Тація щодо більш детального опрацювання родових об'єктів різних злочинів було закладено у систему Кримінального кодексу України 2001 р.

Було надано також наукову оцінку видовим об'єктам злочину, що притаманні не усім розділам (раніше – главам Особливої частини КК), проте мають певне наукове значення для більш детального пояснення тих чи інших суспільних відносин. Видовий об'єкт об'єднує близькі між собою суспільні відносини в рамках родового об'єкту, що з погляду проф. В.Я. Тація сприяє більш правильному розумінню та трактуванню кримінально-правових норм. На підставі наукової класифікації об'єктів та з урахуванням особливостей родового, видового й безпосереднього об'єктів злочинів у сфері господарської діяльності, В. Я. Тацій розробив їх нову систему за чинним кримінальним законодавством України. У ній уперше в кримінально-правовій науці застосовано підхід, заснований на поділі сукупності господарських злочинів залежно від сфери системи господарства, в якій вони можуть бути вчинені: промисловість, сільське господарство, торгівля тощо. І зараз цей підхід, пристосований до нової ринкової системи господарювання, використовується кримінально-правовою наукою та закладений в основу побудови розділу VII Особливої частини Кримінального кодексу України.

Грунтуючись на цих розробках, В. Я. Тацій запропонував нові рішення щодо визначення об'єктів більшості існуючих злочинів у сфері господарської діяльності. Це, у свою чергу, дозволило визначити межі дії низки кримінально-правових норм, встановити механізм заподіяння шкоди суспільним відносинам при вчиненні різних господарських злочинів. На підставі такого аналізу було виявлено суттєві недоліки у практиці застосування законодавства про відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності. У зв'язку з цим піддано критичному аналізу висловлені в науці занадто нечіткі та не досить обґрунтовані рекомендації правозастосувачам, а також виявлено низку неточностей у рекомендаціях Пленуму Верховного Суду України щодо застосування законодавства про відповідальність за господарські злочини та розроблено рекомендації щодо їх усунення [6; 13; 14; 19 та ін.].

Одним із перших В. Я. Тацій висловив думку про розмежування родового об'єкта злочинів у сфері господарської діяльності та родового об'єкта злочинів проти довкілля, довівши, що останні мають свій окремих родовий об'єкт – суспільні відносини у сфері природоохоронних відносин. Шляхом порівняльного дослідження родових об'єктів злочинів у сфері господарської діяльності, злочинів проти власності та злочинів проти довкілля В. Я. Тацій висловив і обґрунтував думку про виділен-

ня у Кримінальному кодексі України розділу «Злочини проти довкілля», а також визначив коло тих злочинів, які мають бути включені до цього розділу [6; 15]. Як відомо, сьогодні ніхто із криміналістів не заперечує необхідність виділення такого розділу в КК, що й відображено у чинному законодавстві.

Застосовуючи порівняльний аналіз родових об'єктів злочинів, передбачених різними розділами Особливої частини Кримінального кодексу України, В. Я. Тацій розвинув вчення про систему Особливої частини цього Кодексу. Він висунув і обґрунтував ідею про те, що в Особливій частині Кримінального кодексу розділи, що містять статті про відповідальність за окремі види злочинів, мають бути розташовані саме в такому порядку: злочини проти особи, злочини проти власності, злочини проти довкілля та злочини проти господарської діяльності. Досить лише ознайомитися зі структурою Особливої частини нового КК України, щоб зрозуміти, наскільки прогностичними були наукові погляди В. Я. Тація, висловлені ним ще на початку 1980-х рр.

Досліджуючи безпосередній об'єкт злочину, В. Я. Тацій показав його відмінність від так званого конкретного об'єкта злочину, які ототожнювали окремі науковці.

Безпосередній об'єкт злочину – ті конкретні суспільні відносини, які поставлені законодавцем під охорону певної статті Особливої частини КК і яким заподіюється шкода злочином, що підпадає під ознаки конкретного складу злочину. Безпосередні об'єкти поділяються на основний безпосередній та додатковий безпосередній [23, с. 106, 107]. Дуже важливо враховувати специфіку безпосередніх об'єктів злочину при кваліфікації кожного злочину, а також при призначенні покарання суб'єктам злочину, визнаним винними у їх вчиненні [26].

Основний безпосередній об'єкт – це ті конкретні суспільні відносини, які насамперед і головним чином прагнуть поставити під охорону законодавець, приймаючи закон про кримінальну відповідальність. Додатковий безпосередній об'єкт – це суспільні відносини, яким поряд з основним об'єктом заподіюється чи створюється загроза заподіяння шкоди [23, с. 108].

Додатковий безпосередній об'єкт поділяється на два види: обов'язковий (що завжди зазнає шкоди при посяганні на основний об'єкт) і факультативний (не в усіх випадках зазнає шкоди при посяганні на основний об'єкт) [23, с. 108].

Досліджуючи злочини проти основ національної безпеки України, В. Я. Тацій по-новому сформулював та уточнив безпосередні об'єкти та предмети деяких з них, показав систему цих злочинів, детально описав об'єктивні та суб'єктивні ознаки їх складів.

В. Я. Тацій також навів низку нових аргументів на користь того, що структура суспільних відносин як об'єкта злочину завжди є незмінною і складається з: 1) носіїв (суб'єктів) відносин, 2) предмета, з приводу якого вони виникають та існують, 3) соціального зв'язку (соціально значущої діяльності). Через вивчення взаємодії цих структурних елементів В. Я. Тацій показав «механізм» заподіяння шкоди суспільним відносинам унаслідок вчинення злочину. Він першим у кримінально-правовій науці виділив таке поняття, як предмет злочинного впливу, яким є елемент охоронюваного кримінальним законом суспільного відношення, якому в першу чергу заподіюється шкода, і показав, що предмет злочинного посягання відрізняється не тільки від предмета охоронюваного кримінальним законом суспільного відношення, а й від предмета злочину. Виходячи з цього, він увів у науковий обіг розрізнення у кримінальному праві трьох груп предметів: 1) предмета охоронюваних кримінальним законом суспільних відносин; 2) предмета злочину; та 3) предмета злочинного посягання (впливу).

Для встановлення сутності суспільних відносин важливе значення має їх предмет. Предмет суспільних відносин – усе те, з приводу чого або у зв'язку з чим існують певні суспільні відносини [6, с. 162].

Предмет злочину – будь-які речі матеріального світу, з певними властивостями яких закон пов'язує наявність у діях особи ознак складу злочину [6, с. 164, 165].

Предмет злочинного посягання (впливу) – елемент охоронюваних кримінальним законом суспільних відносин, що зазнає безпосереднього злочинного впливу і якому у першу чергу заподіюється шкода [6, с. 167, 168].

Значну увагу В. Я. Тацій приділив дослідженню такої складної соціальної категорії, як інтерес, та його кримінально-правовим аспектам. Він піддав ґрунтовній критиці погляди вчених, які визначали об'єкт будь-якого злочину через інтерес [27], і показав, що в такому випадку під цією категорією «маскуються» суспільні відносини, що лежать дещо глибше, а тому залишаються прихованими від їх безпосереднього сприйняття. Разом з тим В. Я. Тацій заперечував і штучний розрив, і протиставлення категорій «суспільні відносини» та «інтерес», показавши їх нерозривний діалектичний зв'язок.

Проектуючи створене і розвинуте ним загальне вчення про об'єкт злочину на систему злочинів, що вчиняються у сфері господарської діяльності, В. Я. Тацій дав визначення родового об'єкта цих злочинів, яке не втратило своєї актуальності навіть після тих значних змін, які сталися в економічній системі країни після здобуття Україною незалежності. Він уперше визначив структуру відносин системи господарства, які є родовим об'єктом злочинів у сфері господарської діяльності, встановив їх суб'єктний склад, предмет та соціальний зв'язок. На підставі аналізу окремих господарських злочинів В. Я. Тацій встановив «механізм» заподіяння шкоди відносинам системи господарства, визначив ті елементи суспільних відносин, які виступають предметом злочинного посягання, а також виявив ті відносно самостійні складові системи господарства, в яких можуть бути вчинені різні групи злочинів у сфері господарської діяльності. Уперше він показав, що «механізм» заподіяння шкоди суспільним відносинам, які є об'єктом злочинів у сфері господарської діяльності, розрізняється залежно від того – є громадянин, який їх вчинив, учасником цих відносин, чи ні.

Відштовхуючись від аналізу об'єкта злочинів у сфері господарської діяльності, В. Я. Тацій досліджував інші елементи складу цих злочинів і, виходячи з цього, він сформулював нове у вітчизняній кримінально-правовій науці загальне поняття господарського злочину як вчиненого приватною чи службовою особою у сфері господарської діяльності умисного чи необережного суспільно небезпечного діяння (дії чи бездіяльності), що завдає значної шкоди системі господарства у країні.

Таке дослідження з відповідними пропозиціями по удосконаленню багатьох норм КК має важливе значення для науки, правозастосовної діяльності.

Наступність у дослідженнях об'єкта злочину, його ознак. Наукові погляди В. Я. Тація, у тому числі щодо об'єкту злочину, були підтримані та розвинуті його учнями (з-поміж яких 8 кандидатів юридичних наук: Гавриш С. Б. «Уголовная ответственность за незаконную порубку леса», 1980 г.; Навроцкий В. А. «Уголовная ответственность за загрязнение водоемов», 1982 г.; Антипов В. И. «Уголовная ответственность за нарушение правил безопасности на взрывоопасных предприятиях или во взрывоопасных целях», 1983 г.; Мищук Н. С. «Уголовная ответственность за уклонение от подачи декларации о доходах», 1993 г.; Самощенко І. В. «Відповідальність за погрозу в кримінальному праві України (поняття, види, спірні проблеми)», 1997 р.; Козак В. А. «Кримінальна відповідальність за торгівлю людьми (аналіз складу злочину)», 2003 р.; Анісі-

мов Г. М. «Зловживання довірою як спосіб вчинення злочину (поняття і кримінально-правове значення)», 2003 р.; Чаричанський О. О. «Підстави кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом за Кримінальним кодексом України», 2004 р.) та 6 докторів юридичних наук (Стрельцов Е. Л. «Проблемы уголовной ответственности за преступления в сфере предпринимательства», 1992 г.; Гавриш С. Б. «Основные вопросы ответственности за преступления против природной среды (проблемы теории и развития уголовного законодательства Украины)», 1994 г.; Навроцький В. О. «Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації», 2000 р.; Маляренко В. Т. «Перебудова кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: теорія, історія і практика», 2005 р.; Демидова Л. М. «Кримінально-правова відповідальність за заподіяння майнової шкоди в Україні», 2014 р.; Мохончук С. М. «Кримінально-правова охорона миру та безпеки людства», 2014 р.), а також іншими представниками юридичної науки як в Україні, так і за її межами.

В. Я. Тацій зазначає, що предмет злочину та потерпілий від злочину та предмет злочину найбільш тісно пов'язані з об'єктом злочину та є факультативними ознаками складу злочину.

Визнання предмету злочину факультативною ознакою об'єкту злочину, а не складу злочину, як було загальноновизнано до цього у 2005 році було висвітлено у дисертаційному дослідженні Єфрема Вікторовича Лашука, а у 2006 р. підтримано у дослідженні Микити Валерійовича Сенаторова.

У 2007 році Григорій Сергійович Крайник запропонував удосконалити класифікацію об'єктів злочину «за горизонталлю», додавши подальші об'єкти, що перебувають завжди за межами складу злочину, проте яким досить часто заподіюється шкода.

2008 р. Колектив вчених НЮУ імені Ярослава Мудрого: професори: Вячеслав Іванович Борисов, Юрій Васильович Баулін, Володимир Васильович Голіна та ін. провели міждисциплінарне дослідження потерпілого від злочину (факультативної ознаки об'єкта злочину), результати якого є вагомим внеском в розвиток Харківської школи кримінального права.

В. Я. Тацій зробив значний внесок у кримінально-правову науку України. Він продовжує досліджувати низку важливих кримінально-правових проблем: щодо підстави кримінальної відповідальності, складу злочину, об'єкта, предмета та суб'єкта злочину, систематизації злочинів, кримінальної відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України, злочини проти особи, злочини у сфері господарської ді-

яльності, злочини проти довілля тощо, Василь Якович Тацій продовжує бути незмінним лідером Харківської кримінально-правової школи.

1. *Pravova doktryna v Ukraini: u 5 t. – Kh. : Pravo, 2013. – T. 5: Kryminalno-pravovi nauky v Ukraini: stan, problemy ta shliakhy rozvytku / V. Ya. Tatsii, V. I. Borysov, V. S. Batyrhareieva ta in. ; za zah. red. V. Ya. Tatsiia, V. I. Borysova. – 1240 s.*
2. *Borysov V. I. Kryminalna vidpovidalnist za porushennia pravyl bezpeky pid chas vykonannia robot z pidvyshchenoiu nebezpekoiu: monohrafiia / V. I. Borysov, H. S. Krainyk. – Kh. : Yurait, 2012. – 296 s.*
3. *Nykyforov B. S. Obyekt prestupleniya po sovetskomu uholovnomu pravu: monohrafiia / B. S. Nykyforov. – M. : Hosiuryzdat, 1960. – 230 s.*
4. *Hlystyn V. K. Problema uholovno-pravovoi okhrany obshchestvennykh otnoshenyi : monohrafiia / V. K. Hlystyn. – L. : Yzd-vo LHU, 1979. – 128 s.*
5. *Korzhanskyi N. Y. Obyekt y predmet uholovno-pravovoi okhrany: monohrafiia / N. Y. Korzhanskyi. – M. : Akad. MVD SSSR, 1980. – 248 s.*
6. *Tatsii V. Ya. Vybrani statti, vystupy, interviu; uporiad.: O. V. Petryshyn (vidp. za vyp.), Yu. H. Barabash, V. I. Borysov. – Kh. : Pravo, 2010. – 936 s.*
7. *Tatsyi V. Ya. Obyekt y predmet prestupleniya v sovetskom uholovnom prave: monohrafiia / V. Ya. Tatsyi. – Kh. : Vyshcha shk., 1988. – 198 s.*
8. *Tatsii V. Ya. Obiekt zlochynu [Elektronnyi resurs] / V. Ya. Tatsii // Visnyk Asotsiatsii kryminalnogo prava Ukrainy : elektron. nauk. vyd. – Kh., 2013. – Vyp. 1. – S. 126–143. – Rezhym dostupu: http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/visnik_yg/1/8.pdf. – Zaholovok z ekrana.*
9. *Tatsyi V. Ya. Uholovnaia otvetstvennost za kommercheskoe posrednychestvo : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.715 / Tatsyi Vasylyi Yakovlevych ; M-vo vyssh. y sred. spets. obrazovanyia USSR, Khark. yuryd. yn-t, kaf. uholov. prava ; nauch. ruk. – V. V. Stashys. – Kharkov, 1969. – 280 c.*
10. *Tatsyi V. Ya. Problemy otvetstvennosti za khoziaistvennye prestupleniya: obyekt y sistema : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.08 / Tatsyi Vasylyi Yakovlevych ; Khark. yuryd. yn-t ym. F. Э. Dzerzhynskoho. – Kharkov, 1984. – 423 c.*
11. *Tatsyi V. Ya. Uholovnaia otvetstvennost za kommercheskoe posrednychestvo / V. Ya. Tatsyi. – M. : Yuryd. lyt., 1974. – 87 s.*
12. *Tatsyi V. Ya. Otvetstvennost za chastnopredprynymatelskuiu deiatelnost y kommercheskoe posrednychestvo / V. Ya. Tatsyi. – M. : Yuryd. lyt., 1979. – 134 s.*
13. *Tatsyi V. Ya. Uholovnaia otvetstvennost za vypusk nedobrokachestvennoi promyshlennoi produktsyy / V. Ya. Tatsyi. – Kharkov : Vyshcha shk., yzd-vo pry Khark. hos. un-te, 1981. – 80 s.*

14. Tatsyi V. Ya. *Otvetstvennost za khoziaistvennye prestupleniya: obyekt y systema* / V. Ya. Tatsyi. – Kharkov : Vyscha shk., yzd-vo pry Khark. hos. un-te, 1984. – 232 s.
15. Tatsyi V. Ya. *Pryrodookhranytelnye otnosheniya kak obyekt prestupleniy v oblasti okhrany pryrody* / V. Ya. Tatsyi, Y. H. Tsesarenko // *Problemy sotsyalystycheskoi zakonnosti : resp. mezhdovedomstv. nauch. sb.* – Kharkov, 1983. – Vyp. 12. – С. 86–92.
16. Tatsyi V. Ya. *Obyekt prestupleniya, predusmotrennoho st. 155 UK* / V. V. Stashys, V. Ya. Tatsyi // *Problemy sotsyalystycheskoi zakonnosti : resp. mezhdovedomstv. nauch.-tekhn. sb.* – Kharkov, 1984. – Vyp. 14. – С. 97–102.
17. Tatsii V. Ya. *Ob`iekt prypysok ta inshykh perekruchen zvitnosti pro vykonannia planiv* / V. Ya. Tatsii // *Radianske pravo.* – 1984. – № 2. – С. 51–55.
18. Tatsyi V. Ya. *Ob obyekte kommercheskoho posrednychestva* / V. Ya. Tatsyi // *Problemy sotsyalystycheskoi zakonnosti na sovremennom etape razvytyia sovetskoho hosudarstva : mezhvuz. nauch. konf. : tez. dokl. (okt. 1968 h.).* – Kharkov, 1968. – С. 202–203.
19. Tatsyi V. Ya. *Sotsyalystycheskaia systema khoziaistva kak obekt khoziaistvennykh prestupleniy* / V. Ya. Tatsyi // *Problemy sotsyalystycheskoi zakonnosti : resp. mezhdovedomstv. nauch.-tekhn. sb.* – Kharkov, 1984. – Vyp. 14. – С. 81–88.
20. Tatsii V. Ya. *Ob`iekt spekuliatcii ta yii kvalifikatsiia* / V. V. Stashys, V. Ya. Tatsii // *Radianske pravo.* – 1985. – № 6. – С. 51–54.
21. Tatsyi V. Ya. *Экономические интересы упроблема объекта хозяйственных преступлений* / V. Ya. Tatsyi // *Problemy sovershenstvovaniya uholovnoho zakonodatelstva na sovremennom etape : mezhvuz. sb. nauch. tr.* – Sverdlovsk, 1985. – С. 36–43.
22. Tatsii V. Ya. *Kontseptualni polozhennia i systema chynnoho Kryminalnoho kodeksu Ukrainy* / V. V. Stashys, V. Ya. Tatsii // *Problemy zakonnosti : akadem. zb. nauk. pr.* – Kharkiv, 2009. – Vyp. 100. – С. 278–290.
23. *Kryminalne pravo Ukrainy: Zah. chast.: pidruchnyk* / Za red. V. V. Stashysa, V. Ya. Tatsiia. – 4-te vyd., pererobl. i dop. – Kh. : Pravo, 2010. – 456 s.
24. *Kryminalne pravo Ukrainy: Osobl. chast.: pidruchnyk* / Za red. V. V. Stashysa, V. Ya. Tatsiia. – 4-te vyd., pererobl. i dop. – Kh. : Pravo, 2010. – 608 s.
25. Bazhanov M. Y. *Uholovnoe pravo Ukrainy: Obshch. ch.: Tekst lektsyi* / M. M. Bazhanov. – Dnepropetrovsk : Porohy, 1992. – 168 s.

26. *Stashys V. V. Neposredstvennyi obyekt y eho znachenye dlia kvalyfykatsyy prestuplenyi / V. V. Stashys, N. Y. Panov // Probl. pravovedeniya: Resp. mezhved. nauch. sb. – K. : Vyshcha shk., 1989. – Vyp. 50.– S. 83–91.*
27. *Kayrzhanov E. K. Ynteresy trudiashchykhsia y zakon. Problema obyekta prestuplenyia / E. K. Kayrzhanov. – Alma-Ata : Kazakhstan. – 1973. – 160 s.*

Knyzhenko O.O., Krainyk H.S. Contribution of Vasily Yakovlevich Tatsiy in the research of the object of crime

At the moment, in Ukraine there are several different definitions of the object of crime. Many researchers studied looks of V.Y. Tatsiy at the subject of the crime, but for the first time systematically analyzed not only scientific views of V.Y. Tatsiy for research the object of crime, and the impact of these attitudes on science of criminal law in Ukraine.

Recent study, we note the individual and collective scientific works of V. Y. Tatsiy from 1969 to 2014, scientific works of V. K. Glistin, B. S. Nikiforov, V. I. Borisov etc.

Proper use of the term «object of crime» is important to qualification of crimes stipulated in the Criminal Code of Ukraine, the appointment of a proper punishment. Also, do not forget that the accuracy depends on the terminology as law enforcement, and further theoretical studies.

In this article the authors analyzed the concept, characteristics of object of the crime in the scientific works of V. Y. Tatsiy – well known Ukrainian scientist.

V. Y. Tatsiy made a significant contribution to the criminal law of Sciences of Ukraine, developed a concept of the object of the crime, improved types of objects crime, investigated the structure of social relations. He continues to explore a number of important criminal issues, on the grounds of criminal responsibility of the crime, the object and the subject of the perpetrator, ordering crimes, criminal responsibility for crimes against national security of Ukraine, crimes against persons, crimes of business activities, crimes against the environment, etc, Vasily Yakovlevich Tatsiy continues to be the undisputed leader of the Kharkov criminal law school.